Akademik Etik & Hukuk | Orta | Yüksek lisans | Doktora | Akademisyen

Makaleye Sonradan Yazar Eklemek veya Çıkarmak Mümkün mü? Aşamalar ve Süreç

Gönderimden sonra makaleye yazar ekleme, çıkarma ve sıra değiştirme: aşamaya göre neyin mümkün olduğu, ICMJE, Elsevier ve Wiley'nin kuralları, meşru gerekçeler, YÖK etik yönergesindeki haksız yazarlık, editöre başvuru adımları ve örnek açıklama.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 7 dk okuma

Kısaca: Makaleye gönderimden sonra yazar eklemek, çıkarmak ya da sırayı değiştirmek mümkündür, ama yalnız editörün onayıyla ve belirli şartlarla. ICMJE'ye göre editör, değişikliğin gerekçesini ve listedeki bütün yazarlar ile eklenen ya da çıkarılan kişinin imzalı onayını ister. Değişiklik ne kadar geç istenirse o kadar zorlaşır: Elsevier kabulden sonra yazar değişikliğine izin vermez; Wiley üretim aşaması ve yayın sonrası için ayrı bir form kullanır. Her değişikliğin dayanağı, kişinin çalışmaya gerçek katkısı olmalıdır.

Makaleye sonradan yazar eklenebilir mi?

Evet, ama bu bir hak değil, editörün değerlendireceği bir taleptir. Dergiler yazar listesinin gönderim anında kesinleşmiş olmasını bekler. Sonradan gelen bir değişiklik talebi, editörün gözünde "neden şimdi?" sorusunu doğurur; iyi bir gerekçe ve bütün yazarların açık onayı olmadan kabul edilmez.

Kimin yazar olması gerektiği, ICMJE'nin dört ölçütü, onursal ve hayalet yazarlık akademik yazarlık etiği maddesinde ayrıntılı anlatılıyor. Bu madde ise yazar listesi bir kez belirlenip makale dergiye gönderildikten sonra ortaya çıkan durumu ele alır: hangi aşamada ne yapılabileceğini, editöre nasıl başvurulacağını ve hangi gerekçelerin meşru sayıldığını.

Hangi aşamada yazar değişikliği yapılabilir?

Değişikliğin kolaylığı, makalenin yayın sürecindeki yerine bağlıdır. Aşağıdaki tablo genel eğilimi gösterir; bağlayıcı olan derginin ve yayıncının kendi politikasıdır.

Aşama	Durum	Ne gerekir?
Gönderimden önce	Serbest; yazar ekibi kendi arasında karar verir	Bütün yazarların listeye ve sıraya onayı
Gönderimden sonra, hakem sürecinde	Mümkün, editörün takdirine bağlı	Gerekçe ve bütün yazarlar ile eklenen ya da çıkarılan kişinin yazılı onayı
Kabulden sonra, üretim aşamasında	Çok sınırlı; bazı yayıncılar hiç izin vermez	Yayıncının özel formu ve süreci (varsa)
Yayından sonra	Yalnız yayıncının düzeltme süreciyle	Yayıncının formu, gerekçe, bütün yazarların onayı

Yazar listesini gönderimden önce, bütün yazarların katıldığı yazılı bir yazışmayla kesinleştirin. Sonradan doğacak anlaşmazlıklarda bu yazışma, kimin neye ne zaman onay verdiğini gösteren

en güçlü kayıttır.

ICMJE ve yayıncılar ne diyor?

ICMJE

Uluslararası Tıp Dergisi Editörleri Komitesi (ICMJE), yazarlar makale gönderildikten ya da yayımlandıktan sonra bir yazarın eklenmesini ya da çıkarılmasını isterse editörün bir açıklama ve imzalı onay istemesi gerektiğini söyler. Onay yalnız listedeki yazarlardan değil, eklenecek ya da çıkarılacak kişiden de alınmalıdır. ICMJE ayrıca yazar sırasının editörlerce değil, yazar ekibince birlikte belirleneceğini vurgular.

Elsevier

Elsevier'in yayın etiği sayfasına göre yazarlardan, kesin yazar listesini ilk gönderimde vermeleri beklenir. Gönderimden sonra yazar ekleme, çıkarma ya da sıra değişikliği yalnız istisnai durumlarda ve editörün takdiriyle değerlendirilir; talebin editöre açıkça bildirilmesi ve bütün yazarların onaylaması gerekir. Aynı sayfa, Elsevier dergilerinin kabulden sonra yazar değişikliğine izin vermediğini belirtir.

Wiley

Wiley'nin yazar rehberine göre yayından önceki ekleme ve çıkarmalar bütün yazar ekibinin anlaşmasıyla, derginin editörlük ofisi ya da gönderim sistemi üzerinden istenir; değişiklikten doğrudan etkilenenler dahil bütün yazarlar onay vermelidir. Üretim sürecinde ve yayından sonra yazar değişikliği ise "Request for Changes to Journal Article Author List" adlı formla istenir. Wiley, yazarlar arasındaki anlaşmazlıklarda ne yayıncının ne de editörlerin hakemlik yapmayacağını da açıkça yazar.

Bu politikalar yayıncıdan yayıncıya, hatta dergiden dergiye değişir ve zaman içinde güncellenir. Talepte bulunmadan önce makalenizin gönderildiği derginin güncel yazar rehberini okuyun; DergiPark'taki dergilerde de derginin kendi yazım kurallarına ve editörün yönlendirmesine bakın.

Hangi gerekçeler meşru sayılır?

Yazar listesindeki her değişiklik tek bir soruya dayanmalıdır: Bu kişi, yazarlık ölçütlerini karşılayan gerçek bir katkı yaptı mı, ya da yaptığı sanılan katkıyı gerçekten yapmadı mı?

Savunulabilir gerekçe	Savunulamaz gerekçe
Hakemlerin istediği ek analizi ya da ek veri toplamayı yeni bir araştırmacı yaptı ve revizyonun yazımına katıldı	Bölüm başkanının ya da laboratuvar sahibinin katkısı olmadan listeye eklenmesi
Katkısı başından beri yazarlık düzeyinde olan bir kişi listeye yanlışlıkla eklenmemişti	Kadro, doçentlik ya da teşvik başvurusunda puan sağlamak için bir arkadaşın eklenmesi
Bir yazar, katkısının yazarlık ölçütlerini karşılamadığını kendisi belirtip teşekkür bölümüne geçmek istiyor	Katkısı olan bir kişinin kişisel bir anlaşmazlık nedeniyle listeden çıkarılması
Yazarlar, revizyonda değişen katkı payını yansıtmak için sırayı birlikte yeniden belirledi	Bir yazarın bilgisi ve onayı olmadan sıranın değiştirilmesi

Türkiye'deki düzenlemeler de bu ayrımı yapar. Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi, "haksız yazarlık" tanımına aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmeyi ya da olanları dâhil etmemeyi, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan

biçimde değiştirmeyi, aktif katkısı olanların adlarını sonraki baskılarda eserden çıkarmayı ve nüfuz kullanarak katkısız biçimde yazar olmayı alır. Yönerge ayrıca etiğe aykırı bir eylemde zarar gören kişinin rıza göstermesinin sorumluluğu ortadan kaldırmadığını belirtir. Bu ihlallerin bütün listesi için akademik etik ihlal türleri maddesine bakabilirsiniz.

Adım adım: Yazar ekleme ya da çıkarma talebi nasıl yapılır?

1. **Önce ekip içinde anlaşın.** Değişikliği bütün yazarlarla ve eklenecek ya da çıkarılacak kişiyle yazılı olarak konuşun. Tek bir yazarın itirazı bile talebin kabul edilmemesine yol açabilir.
2. **Gerekçeyi katkıya dayandırın.** Yeni yazarın tam olarak ne yaptığını (hangi analiz, hangi veri, hangi bölümün yazımı) somut olarak yazın. CRediT rolleri kullanılıyorsa yeni yazarın rollerini belirleyin.
3. **Derginin kuralına bakın.** Yazar rehberinde yazar değişikliğiyle ilgili bir bölüm ya da özel bir form olup olmadığını kontrol edin.
4. **Sorumlu yazar editöre yazsın.** Talep, yazar ekibi adına sorumlu yazardan gelmelidir. Yazar sistemde kendisi değişiklik yapmaya çalışmamalı, talebini editörlük ofisine açıkça bildirmelidir.
5. **Onayları ekleyin.** Listedeki bütün yazarların ve eklenen ya da çıkarılan kişinin, değişikliği ve yeni sırayı kabul ettiklerini gösteren imzalı onaylarını ya da e-postalarını ekleyin.
6. **Makaleyi ve beyanları güncelleyin.** Editör onaylarsa başlık sayfasını, yazar bilgilerini, katkı beyanını, çıkar çatışması beyanını ve teşekkür bölümünü yeni listeye göre düzeltin.

Revizyonla birlikte bir yazar ekliyorsanız bunu hakem raporuna yanıt mektubunda değil, editöre yazdığınız ayrı bir açıklamada belirtin; yanıt mektubunun yapısı için hakem raporuna yanıt (response letter) maddesine bakabilirsiniz.

Editöre yazılacak açıklama için örnek çerçeve

Aşağıdaki çerçeve kendi durumunuza uyarlamanız içindir; köşeli parantezli yerleri doldurun.

> *Sayın Editör, [makale numarası] numaralı ve "[makale başlığı]" başlıklı makalemizin yazar listesine [kişinin adı, kurumu ve ORCID numarası] eklenmesini talep ediyoruz. [Kişinin adı], ikinci hakemin istediği [analizin adı] analizini yürütmüş ve revize metnin [bölüm adı] bölümünü birlikte yazmıştır; bu katkı yazarlık ölçütlerini karşılamaktadır. Önerilen yeni yazar sırası şöyledir: [sıra]. Listedeki bütün yazarların ve [kişinin adı] adlı araştırmacının bu değişikliğe onay veren yazılı beyanları ektedir. Saygılarımızla, [sorumlu yazar]*

Yazar çıkarmak ve sırayı değiştirmek

Yazar çıkarmak, eklemekten daha hassastır, çünkü çıkarılan kişinin hakkına doğrudan dokunur. ICMJE'ye göre çıkarılacak kişinin de imzalı onayı gerekir. Kişi onay vermiyorsa ICMJE'nin önerdiği imzalı onay eksik kalır; bu durumda değişiklik genellikle yapılamaz ve konu yazarlar arasında bir anlaşmazlık olarak kalır.

Yayıncılar bu tür anlaşmazlıklarda hakemlik yapmaz; Wiley bunu açıkça yazar. Anlaşmazlık çözülemiyorsa genellikle yazarların bağlı olduğu kurumun süreçlerine başvurulur. Kurumunuzun etik kurulu ya da ilgili birimi bu noktada devreye girebilir; resmî başvurunun nasıl yapıldığını akademik etik ihlali bildirme süreci maddesi anlatıyor.

Sıra değişikliği de bir yazar değişikliğidir ve aynı onay sürecinden geçer. Türkiye'de akademik değerlendirmelerde yazar sayısı ve başlıca yazarlık puanı etkileyebildiği için sıra değişikliği, kişilerin kariyerine doğrudan dokunabilir. Sıranın nasıl belirlendiği ve doçentlikte başlıca yazar

kavramı için yazar sırası nasıl belirlenir maddesine bakabilirsiniz.

Sorumlu yazarı süreç ortasında değiştirmek de bir talep konusudur. Wiley, yazar ekibi adına hareket eden sorumlu yazarın süreç boyunca değişmemesi gerektiğini belirtir. Sorumlu yazar değişecekse bunu da gerekçesiyle editöre bildirin.

Yazar değişikliğinde sık yapılan hatalar

- **Sistemde sessizce değişiklik yapmak:** Revize dosyada yazar listesini editöre haber vermeden değiştirmek, talebin reddine ve güven kaybına yol açar.
- **Eklenen kişinin onayını almamak:** Yalnız mevcut yazarların onayı yetmez; eklenen ya da çıkarılan kişinin de onayı gerekir.
- **Gerekçeyi genel bırakmak:** "Çalışmaya katkı verdi" demek yeterli değildir; katkının ne olduğu somut yazılmalıdır.
- **Kabulden sonra denemek:** Bazı yayıncılar kabulden sonra hiç değişiklik yapmaz. Değişiklik ihtiyacını erken fark edip hakem sürecinde dile getirin.
- **Beyanları güncellememek:** Yeni yazarın kurum bilgisi, katkı rolü ve çıkar çatışması beyanı eksik kalırsa üretim aşamasında yeniden yazışma gerekir.
- **Kariyer baskısıyla karar vermek:** Puan ya da kadro hesabıyla yapılan ekleme ve çıkarmalar, yönergedeki haksız yazarlık tanımına girebilir ve rıza bu sorumluluğu kaldırmaz.

Tezden üretilen makalelerde yazar listesini en baştan konuşmak bu sorunların çoğunu önler; bu konuda tezden makale çıkarma maddesi yol gösterir. Gönderim sürecinin bütün aşamaları için makale gönderim süreci maddesine bakabilirsiniz.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- ICMJE — Defining the Role of Authors and Contributors
- Elsevier — Publishing ethics (yazarlık ve yazar değişikliği)
- Wiley Author Services — Ethics guidelines (yazarlık ve yazar listesi değişikliği)
- Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi (İTÜ'nün yayımladığı metin)
- CRediT katkı rolleri sınıflaması: https://credit.niso.org/

Etiketler: #Etik #Makale #Yayın

YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin. Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza